

Forfatter: Wied, Gustav

Titel: OMVENDELSE

Citation: Wied, Gustav: "OMVENDELSE", i Wied, Gustav: *Menneskenes Børn. Silhuetter. 1966*, udg. af Villadsen ; Christensen , Rosenkilde og Bagger, 1966-, s. 228. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-wied02val-shoot-workid75123.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Menneskenes Børn. Silhuetter. 1966

OMVENDELSE

Huset stod øde og tomt med mørke Skodder for alle Vinduer. Haven laa forsømt med Ukrudt og Græs paa alle Gange, og Blomster og Buske groede, som bedst de kunde; thi hun var død, og han var rejst bort for at glemme.

Aften efter Aften havde de siddet i den lille Sofa i Kabinettet, medens Stilheden sænkede sig ned over den mørke ensomme Sidevej, hvor de smaa hyggelige Villaer laa som Bikuber i Ly af Træer og Hække.

Nu og da lød en Fodgængers knirkende Trin i Vejens Grus. Men de hørte det ikke, de to derinde, de vedblev at tale. Han berettede og hun lyttede og faldt imellemstunder ind med et Spørgsmaal. Gardinerne havde de trukket for, og henne i Kaminen opførte Ilden sin sælsomme mystiske Leg.

Han fortalte hende om Livet derude i den store Verden. Fortalte hende om de nye Tanker, de nye Følelser og Stemninger, der som en befriende og lutrende Strøm skyllede hen over Lande og Folk og uden Skaansel væltede og sønderbrød alt, hvad der skulde væltes og sanderbrydes. Thi skiftende Tider fordrer skiftende Livssyn, sagde han.

Først var hun bleven bange, og som et mørkerædt Barn havde hun gemt sig ind ved hans Bryst og med hviskende Stemme bedt ham sige, at det var ikke sandt alt det, han fortalte.

Han havde da taget hende i sine Arme og kysset hende til Ro. Og gennem det, at hun saa hjælpeløs og barnetryg havde 229 klynget sig til ham, lærte han at forstaa, at han maatte fare varsomt frem, om hans Værk skulde lykkes.

Hun var opdraget i et gammeldags Hjem, hvor man i Ly af Traditionernes Mur hverken havde haft Evne eller Vilje til blot at se et Gran af Berettigelse i de Spørgsmaal, Tidens fremskredne Aander satte under Debat. Man havde stemplet ethvert forny ende Pust ude fra som "Socialisme" og "Fritænkeri"; havde stænget Døren, spigret Vinduerne til og levet i Troen paa de gode gamle Tankers ene saliggørende Kraft.

I saadanne Omgivelser havde han fundet hende. Hans kraftige, energiske Sjæl havde følt sig uimodstaaelig draget mod denne sarte Natur, dette voksne Barn med de barneklare, søgende Øjne.

Og hun blev hans.

Hun hengav sig til ham med hele sit frygtsomme Hjertes forkuede Trang til at elske og leve. Hun bad ham under en Strøm af Taarer at tage hende bort fra dette Hjem, som nu var blevet hende et Fængsel.

Og de blev gifte, og hun blev fremmed for sit Barndomshjem.

- - - Straks de var flyttet ud i den lille Villa, begyndte hans Kritik ubarmhjertig at ransage det, hun sit Liv igennem havde levet paa.

Hun maatte, hun skulde for alt i Verden faa Øjnene op! Det andet førte kun ud i Fordummelse og Sløvhed.

Og hans Hjerte vaandede sig af Sorg, da han fornam den Rædsel, med hvilken hun saa' sine Barndoms og Ungdoms Guder forvandlede til Støv og Grus. Dog elskede han hende for højt til med Vold at ville paatvinge hende et Tankesæt, der syntes at ligge hende saa fjernt og at være hende saa fremmed. Og han tav og besluttede at vente.

Men nu var det, som hun instinktmæssig anede, hvad der foregik i ham! anede den Smerte, hendes Modstand voldte. Og med et kærligt Barns hele dybtfølte Anger over en formodet Brøde, bad hun ham om Tilgivelse og Overbærenhed:

230

Det var hende saa nyt, saa uhørt nyt, alt det, han meldte om! Men han skulde blot vise lidt Taalmodighed, saa skulde hun nok lære at forstaa ham!

Og han begyndte paa ny i de stille Timer, naar Mørket faldt paa og Skæret fra Kaminen dansede sin Lygtemandsdans, at tale til hende om, hvad der fyldte hans Sjæl med Begejstring og Tro. Rolig og nøgtern tog han fat i Frygt for at støde hende fra sig. Men senere, da Emnet ligesom tog Magten over ham, flød Ordene djærvt og veltalende fra hans Læber. Og ivrigere og ivrigere lyttede hun til, og hyppigere og

hyppigere spurgte hun. Det var, som om hun stræbte at bringe sin Evne til at forstaa ham i Højde med sin Vilje til at tækkes ham. Og lidt efter lidt lykkedes det hende at hilde baade sig selv og ham i en fast Tro paa, at det gamle i hende var dødet for bestandig, medens det ny kraftigt spirede frem til Blomstring og Liv.

Men saa var det, hun en Nat blev betænkelig syg.

Lægen sagde, at det var Nervesvækkelse, medfødte Dispositioner, som nu gjorde deres Ret gældende.

Hun lo og mente, at han overdrev.

Men snart grebes hun af en stadig voksende Uro. Intet Øjeblik turde hun være ene, og naar Manden kom hjem, traf han hende opløst i Taarer: Han maatte ikke forlade hende! hun plagedes af de forfærdeligste Syner, sagde hun; men naar bare han sad ved hendes Seng, bare inde i Værelset, var hun rolig. Han blev, og hun laa stille hen med hans Haand i sin.

Saa en Dag kom hendes Moder for at se til hende. Og han saa', hvorledes den syges Kinder farvedes af en fin Rødme

- hvorledes Glæden lyste op i hende. Og medens Moder og Datter sagte talte sammen, forlod han ubemærket Værelset.

Hun blev svagere og svagere. Det var Dødens Vej: Lægen behøvede ikke at sige ham det, han saa' det klart selv.

- - Og alt som Sygdommen skred frem, greb Ængstelsen hende mere og mere. Hendes feberhede -Øjne fulgte ham 231 spørgende og forventningsfulde: Vilde han dog ikke tale til hende om det eneste, hun længtes efter og higede imod?

Og han saa' hendes Kval, han led med hende; men han turde ikke tale; at ikke ogsaa Skuffelsen skulde komme og sammen med Sorgen knuge ham til Jorden.

Men en Aften, da Moderen var gaaet, og han sad ene ved hendes Seng, brød *det* frem, der saalænge havde pint og plaget hende, der havde tæret paa hendes svindende Livskraft og kastet de mørke Skygger ind i hendes Sjæl.

Hun var begyndt at tvivle om, hvad han havde lært hende!

Hendes Moders milde Ord om Kristendommens Trøst, om et Gensyn hinsides Graven og om Guds kærlige Faderfavn, der stod hvert angrende Hjerter aaben, havde kastet et forsonende Skær over Dødstanken. Thi hun vidste, at hun skulde dø! Men det var ikke saa meget det, der voldte hende denne pinende Angest, naar bare - og hun bad og tryglede som i dybeste Sjælevé - naar bare han vilde tilstaa, at han ikke var sikker i sin Sag, at han havde taget fejl i det andet, han havde sagt, han troede paa som den eneste uafviselige Sandhed!

Nu var det altsaa kommet, det, han havde ventet og frygtet! Og han følte sig lænkebunden af en lammende Raadløshed, der fik ham til at vaande sig som den syge ved hans Side.

Skulde han sige Sandheden? Sige hende, at han aldrig hverken kunde eller vilde tilbagekalde en Tøddel af, hvad han havde sagt i hine uforglemmelige Timer? At det, som nu var sket med hende, kun var en naturlig og lovbunden Følge af Sygdommens Gang og den Lære, hun Barndommen og Ungdommen igennem havde indsuget; og at hun tryk og rolig kunde nære de Haab og give sig de Længsler i Vold, hendes eget Hjerter ansaa for den rette Lægedom mod Dødens og Adskillelsens Bitterhed. Men hvad ham selv angik ...

Han bøjede Hovedet:

Dér laa hun, han elskede højere end alt i Verden, og ventede 232 paa blot ét eneste Ord fra ham for stille og fattet, som Tusinder før hende, at gaa den store og ubekendte Død imøde! Havde han Ret til netop nu med ubarmhertig Haand at støde hende ud i Tvivl og Fortvivlelse? Og hvad vilde vindes derved? Det kom jo dog til syvende og sidst ikke an paa, hvorledes man døde, men hvorledes man havde levet. Og hun havde ærlig kæmpet i sin Tid; hvad kunde hun gøre for, at nu da Livet svandt, svandt Kræfterne og Evnerne med det? Nej, hun skulde faa dø i Fred. Hér var der ikke længere Tale om ham, men om hende; hér, hvor det gjaldt om at dysse en dødspint Sjæl til Ro.

Og han bøjede sig ned over hende, trykkede sin varme, livsfriske Mund mod hendes feberglødende Læber og tilhviskede hende de Ord, som hun Dag efter Dag havde ligget og ventet paa med al en febersygs fanatiske Fastholden ved en enkelt Tanke.

Længe sad han ved hendes Leje, og Ord efter Ord, Sætning efter Sætning maatte han gendrive og fornægte hele det Syn paa Liv og Død, som han gennem Strid og Kamp, gennem Tvivl og Sejr havde brugt

Aar for at naa.

Men først da han tog hende i sine Arme og med en Stemme, der skælvede i den dybeste Bevægelse, sagde hende, at han, som hun, fuldt og fast troede og haabede paa et saligt Gensyn og et evigt Liv efter Døden, først da fik hendes stakkels forpinte Hjerter Ro; og med et lykkeligt Smil om de blege indfaldne Læber sank hun mat og kraftløs tilbage paa Puden.

Natten igennem vaagede han ved hendes Seng. Og i de stille, ensomme Timer, medens han sad og lyttede til den syges stønnende Aandedrag, gennemgik han Punkt for Punkt sin hele Handlemaade overfor hende, fra først de saas, til nu, de skiltes. Og det stod lysende klart for hans Tanke, at aldrig hverken kunde eller burde han have handlet anderledes!

Og da Morgenens kom, og hun med en sidste Tvivl i de dødsslørede Øjne bad ham om sammen med hende at nyde Sakramentet, da lod han uden Vaklen Præsten kalde, og 233 med hans velsignende Haand paa sit Hoved knælede han rolig og besluttet ved sin døende Hustrus Leje.

Men Dagen efter Begravelsen rejste han bort. Og fra Udlandet tilskrev han Præsten et Brev, hvori der blandt andet stod:

".. og selv om jeg nu ogsaa ved min Hustrus Sygdom og Død var bleven Kristen, hvad beviste saa det?"

(1887.)